

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
România, America și alte țări străine 10 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia” Iosif Marshall, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERATE:

se primesc la **biroul administrației**, (str. Măcelarilor nr. 12).
Un șir garmoză prima-dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Dușmanii nostri de moarte.

Preste puține popoare au trecut atâtea vijelii ca preste poporul nostru românesc. De vom deschide cartea vieții noastre de o mie opt sute de ani, aproape pe fiecare față găsim durerea și jalea; îl găsim pe Românul nostru luptându-se singur cu dușmani cumpliti, cari voiau să-l șteargă de pe fața pământului. Puterea noastră de viață, apoi păstrarea frumoaselor noastre obiceiuri în toată curățenia lor, neamestecul cu străinii și mai presus de toate credința în Dumnezeu strămoșilor nostri, ne-a apărut cu braț puternic și ne-a trecut prin multe nenorociri. Am putea zice, că zilele luminoase, zilele de bucurie în cartea vieții noastre de optsprăzece veacuri au fost acele, când după grele încercări ne-am putut stringe laolaltă într'un mănunchiu. Dușmanii din afară am avut mulți, numeroși și primejdioși. Și oricât de numeroși și primejdioși ar fi fost ei, neamului nostru românesc atât de mult n'au putut să-i strice, n'au putut să stingă atât de mult viața în trupurile și sufletele noastre ca dușmanii nostri din lăuntru.

Cine sînt acești dușmani? Li credeți că tăbăresc cu tunuri și puști asupra noastră! Dinpotrivă! Pe unul îl îndrăgim și-l cântăm prin locurile cele mai murdare, pe altul îl nesocotim, ca și-acum nu ne-ar putea face nici un rău, ear' de alții nu ne putem desbăra, fiindcă se țin de ființa noastră ca scaiul de oie. De acești dușmani din lăuntru ai nostri n'avem nici habar și totuși ei ne sînt contrari de moarte.

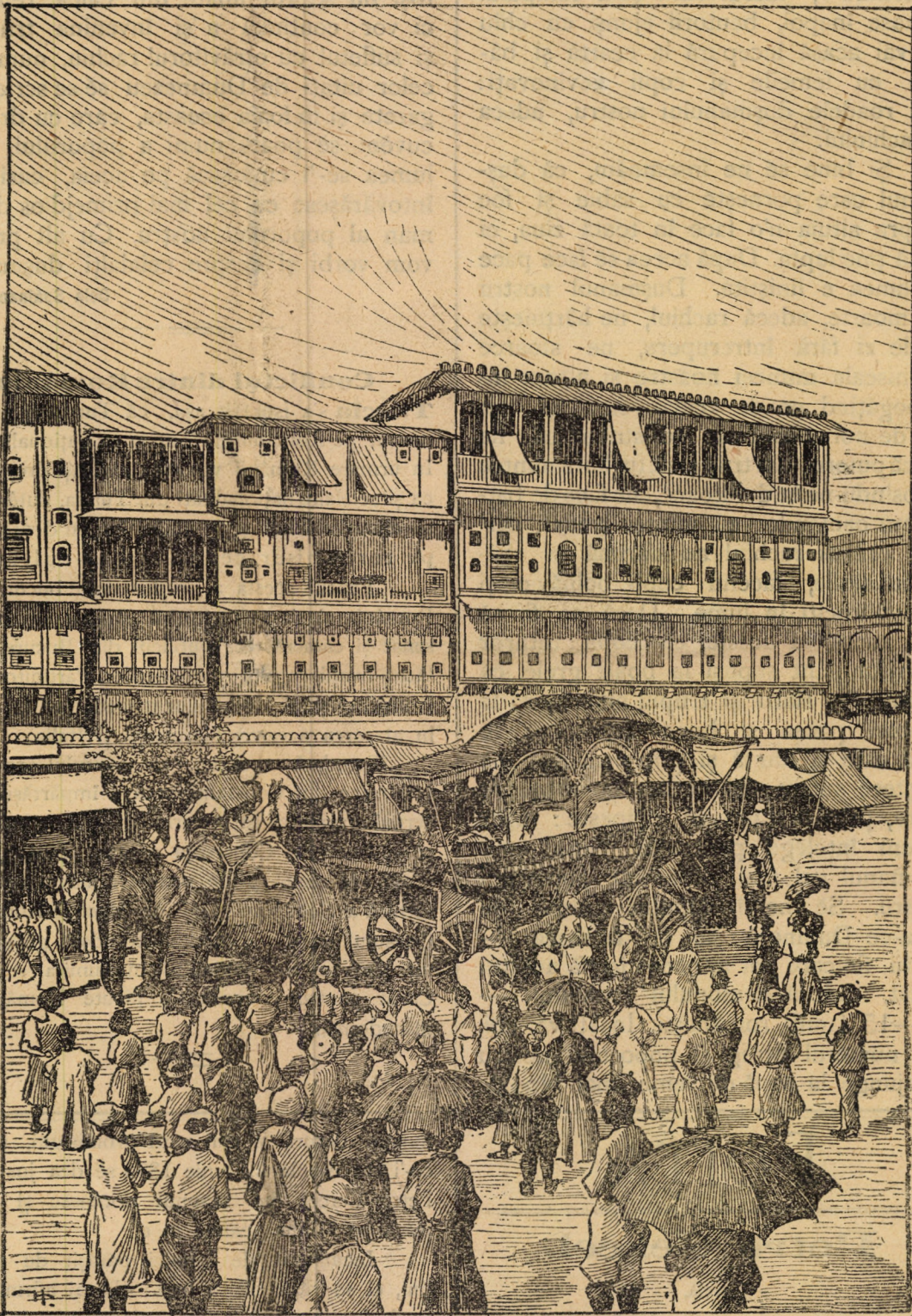
Să le facem cunoștința mai de aproape în cele următoare și să-i spunem pe nume.

Ântâiul nostru dușman de moarte este: Beția, care este diavolul diavolilor, pricinuitorul de certe, de bătăi și de omoruri și aducătorul de sărăcie.

Cei cuprinși de această spurcată patimă, și mulți sînt, nu mai au cap și judecată să priceapă și să-și dea seamă, că beția este dușmanul cel mai mare al poporului nostru.

Oare să zugrăvesc pe Todor, pe Ioan și pe alții, să-i arăt că abia așteaptă să se facă ziua, să se deschidă puturoasa cârcimă sau butică a celui jidan, unde pe nemâncate aleargă ca goniți de Tataři, să se așeze la masa lui Moisa. Acasă copii și nevestele lor abia au puțină mămăligă, stau lihniti de foame și goi, pe când ei închină pe întrecute și care de care e mai vorbă-

Trăsură cu elefanți.



reț, și se ține mai voinic și mai zdravăn. Mai vine și Petru și Ieronim și Aron și Românii nostri să încing în beutură. Cârcimarul perciunat netezându-și barba încălțată, privește cu fața veselă la ei. Li place treaba fraților nostri Români. Știe că porția și apoi felcuța de vitriol, cari au apucat în capul lui Todor și Aron, și așa mai departe le scoate din buzunar nu numai și cel din urmă ban, dar' mai rămân și cu numele scriși pe tabla jidanului, adică detori. Dușmanul, adică rachiul, își face bine treaba. Încă nu e ameazi. Afară e ziua frumoasă, senină, plină de soare. În lăuntru în cârcimă însă, pen-

tru Todor, Ioan, Ieronim, Aron și ceilalți s'a făcut noapte: Capul li plin-Ei abia se pot vedea unii pe alții.

Petru îl vede pe Todor numai cu un ochiu. Lui Aron i-se pare că buzele lui Ieronim s'au îngroșat și capul i-se mișcă într'una. Lavițele din cârcimă încă par a-și muta locul. Și cu toate aceste oamenii nostri ar mai bea, dar' Moisa în loc să le împlinească cererea, îi dă pe ușe afară zicându-le: »Marș porci beți! Moisa, care cu ajutorul diavolului, adică a rachiului îi stoarce de banii ce-i aveau la ei, spunându-le ce sînt, îi dete afară în largul uliței, ca și muerile și nevestele

și copii și toți trecătorii se se poată încredința de puterea dușmanului poporului nostru, adică de a rachiului. Aici o samă de bărbați voinici, din oameni făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, s'au făcut mai răi decât dobitoacele, de risul și batjocura tuturor. Unii, clătănind-se pe picioare, măsurând drumul de a curmezișul; alții cu pērul sburlit, cu ochii inpanjeniți și cu gura aburândă de vitriol răzământându-se de cel gard și ear' alții așternându-și trupul pământului, mai rău ca un dobitoc.

Critărașii greu agonisiți au ajuns pe ușor în punga lui Moisa, care îi mai și dete afară din cârcăma sa batjocorindu-i; lucrul căsii și a câmpului rămase înapoi, beutorii ajunși cu chiu cu vai acasă începură la ceartă și bătaie cu femeile și copii nevinovați: iată roadele dușmanului nostru, adică a rachiului.

Și bine se ne însemnă, că dușmanul care pornește cu sabie și foc asupra altuia n'o face în toată ziua, ci până ține lupta. După aceea se face pace și lumea e liniștită. Dușmanul nostru de moarte, adică rachiul, ne hârțuiește zi de zi fără întrerupere, ne stoarce agoniseala muncii noastre și altora îmbogățind pe de aceia, cari își bat joc de noi și caută să ne strivească, ne seacă puterea din trup și ne turbură mintea dejosindu-ne la dobitoace, ne face de batjocura oamenilor cu mintea trează, dar' mai presus rachiul ne sfărîmă și risipește căsile, făcând copii bolnăvicioși și nenorociți în lume. Dacă ar fi se mai adaog la aceste, că copii tuturor bețivilor sînt supuși la boale grele, că mintea li-e slabă și trupul amărit, că la beutori pacea și buna înțelegere în casă este sguduită și prin urmare buna creștere suferă; că averea firear cât de mare, prin beutură se risipește: ușor putem înțelege pentru ce beția este dușmanul cel mai mare al poporului nostru. Se ne închipuim numai de ceea-ce Dumnezeu se ne ferească — că în fie-care sat ar cădea jertfă acestui păcat, adică demonului rachiului — 10—15 famili românești. Încăți va, ani, din numărul întreg al poporului nostru ar ajunge la sapă de lemn, mai bine de

20—30 mii de Români și pe lângă aceste la ruină trupească și sufletească. Urmările acestui păcat, acestei primejdioase patimi o vedem cu toții și cu temeinică îngrijorare trebuie să ne întrebăm, că diavolul îi împinge pe mii la acest păcat? Nu au încă atâta duh, și atâta putere de voință ca să se rețină. Cu voce vreau frații nostri Români să-și sape groapa lor și și copiilor lor. Acestei patime trebuie să-i punem capăt.

Drept aceea cu toată tăria provocăm pe toți frunțașii poporului nostru și mai ales pe învățătorii și preoții nostri să înființeze pretutindenea Reuniuni de temperanță, la cari să caute a câștiga pe toți. Ear' dacă unii păcătoși nu se vor abate din calea răului, ei vor continua a-și învenina trupul și sufletul cu otrăvitorul rachiul, numele celor uitați de Dumnezeu să se scrie în gazete și în foaia aceasta, care cu drept cuvânt se poate numi a poporului, ca lumea să-și cunoască pe aceia, cari se întovărășesc cu cel mai primejdios dușman al poporului nostru. Cu alt prilej vom vorbi și despre ceilalți dușmani

Dela Spălnaoc.

Conflictul dintre România și Turcia s'a isprăvit așa, că Turcia a recunoscut pe Românii din Turcia ca naționalitate. În urmare Românii vor avea aceleași drepturi, ca și celelalte naționalități din Turcia, putându-se desvolta liber și în limba lor, cu deosebire pe teren bisericesc și școlar-cultural.

Faptul acesta a produs mare bucurie în România și s'a făcut vorbă despre el și în senat și cameră, ear publicul din București a făcut ovații regelui și ministrilor. Părtinitori ai României și ai Românilor macedoneni au fost în atacarea aceasta, Germania și Italia.

Totodată amintim, că consulul român Lahovary din Constantinopol a împărtășit guvernului turcesc, că guvernul român a hotărât să zidească în Constanța o mare moșee, în semn de recunoștință pentru bunavoința statornică a Sultanului față de Macedo-Români. Consulul român a exprimat totodată guvernului turcesc și Sultanului mulțumita regelui Carol pentru concesiunile făcute Românilor macedoneni.

Adunare comitatensă. Luni în 5 Iunie c. la 9 ore se ține adunarea generală ordinară de primăvară a comitatului Sibiu. La ordinea zilei sunt 82 de obiecte. Între aceste sunt: o adresă a reuniunii regnicolare sanitare pentru restringerea vînzării de spirituoase; câteva afaceri de-ale orașului Sebeș, apoi cereri, racioșinii etc.

Al patrulea proces al „Foil Poporului”. s'a pertractat la tribunalul din Sibiu, Joi, săptămîna trecută. Incriminași au fost mai mulți articoli din nr. 3, 7 și 8 a. c. ai foaiei noastre. Redactorul nostru responsabil dl. Silvestru Moldovan, care s'a apărut singur, a fost osândit la o pedeapsă de 90 cor. Contra osândei s'a dat recurs la tabla reg.

DIN LUME.

Știrile cele mai interesante, ce au venit zilele aceste, sînt de pe câmpul de războiul maritim. Între flota rusă și japoneză s'a întemplat lupta și au învins Japonezii.

În afară de aceasta au fost mari turburări în Varșovia, capitala Poloniei rusești, ear' în Sârbia s'a schimbat ministerul.

Turburări în Varșovia.

Pe cînd în alte părți ale Rusiei au mai conținut turburările, în Varșovia s'au început de nou, puse la cale cu deosebire de lucrătorii evrei. Între miliție și lucrători s'au întemplat mai multe ciocniri. În noaptea de 26 Maiu c. au fost duși de pe ulițe în spitale 36 morți și 67 greu răniți. S'a proclamat starea de asediu și este însărcinată miliția a face rînduială.

Din Sârbia

Ministerul Pașici a abzis, fiindcă regele nu s'a învoit a disolva scupcina și a ordina nouă alegeri.

Regele a însărcinat pe Liuba Stoianovici a forma noul minister, care a și alcătuit lista noilor ministri din partidul radical independent.

Știri mărunte.

În orașul Assur din Arabia a izbucnit război; guvernul turcesc a trimis acolo mai multe batalioane de infanterie.

În orașul din Caucaz Nacișivan Tatarii de mai multe zile ucid pe Armeni și-i jefuesc. Au fost jefuite și câteva biserici armene.

FOITA.

Petre Cercel.

— Novellă. —

De Carmen Sylva.

(Urmare și fină).

Știrea că Ștefan Báthory s'a urcat pe tronul Poloniei l'a atins ca un trăsnet. În Moldova stăpînia unchiul principelui detronat din cauza lui, Petru Schiopul, ear' mama și bunica lor, Doamna Chiajna, fika lui Petru Rareș, jurase să-și răsbune asupra lui și să-l răstoarne. Dar' Doamna Chiajna era după cronica lui Șincai o femeie cu talente mari politice, adică iscusită în toate intrigele, capabilă de ori-ce, și afară de aceea plină de ambiție vană și de dor de răzbunare. Ea n'avea odichnă nici zi și nici noapte, îngrigă împreună cu Ștefan Báthory, care se înțelege că nu voia să aibă prietini de-ai Franciei în apropierea sa, puse la Constantinopol toți șurubii în mișcare, trimise cele mai mi-

nunate daruri și mai mari promisiuni, până ce-i succese la 22 Iunie 1885 să dea jos pe Petre Cercel din scaunul domnesc și să-l pună pe Mihnea earăși în el.

Incunjurat de inimi, părăsit de prietini, el se văzu silit a fugi. Șincai afirmă că ar fi dus cu sine 200.000 de galbini în juvaere, tot ce a mai avut a fost încărcat pe 14 cară și dus la Constantinopol. Așa raportează Morosini, ambasadorul Veneției la Constantinopol.

Petre Cercel se refugiase în Transilvania și spera să rămână un timp oare-care ascuns și necunoscut în munții păduroși. Dar' nu l'a fost dat așa de bine. Ștefan Báthory îi era deja în călcăie; nu putea să lase liber pe un contrar atât de primejdios. El îl prinse în inohise în fortăreața Hust și îi luă toată averea.

Ce însemnă pe atunci a fi prins într-o fortăreață, aceea nu se poate descrie. Papa Sixt al V-lea părea că nu uitase de el; dînsul făcî încercări să mijlocească liberarea lui. Zadarnic. Doi ani a stat prins aci. Atunci îi

succese unuia dintre credincioșii săi să-l arunce o funie, pe care o prinse printre grățiile închisorii sale. De funie eră legată o pilă, cu care tăia ferele. Și în noaptea aceea se lăsă în jos și eră liber, se înțelege că liber proscris și calic ca un cerșitor. Dar omul sărac rămâne mai ușor necunoscut și așa umblă el acum din nunte în munte, din sat în sat. Nimeni nu-i știă de urmă, până ce nu-l vedem iarăși în Maiu a. 1587 apărînd la Veneția. Privirea lui este tristă, dar curagiul neîncovoiat. Țara să nu rămână în mâinile sălbaticului Mihnea:

Earăși se adresează regele Franciei la Sultanul pentru el, earăși represintă puternica Veneție interesele lui, până-ce stoarce dela Sultanul cele mai bune promisiuni.

Și earăși se duce Petre la Constantinopol, nu în convoi strălucit, dar' primit totuși bine și curtuos. În August 1587 se află la legațiunea franceză și a ajuns până de-ași exopera reșezarea formală și sărbătorească în scaun, cînd apare Mihnea la Constantinopol deodată cu știrea, că Enric al III-a a fost ucis de Jacques Clément.

O nouă învingere.

După luni de zile de când a plecat flota baltică a Rusiei spre apele japoneze, acum s'a dat lupta cea mare între cele două flote. Lupta era așteptată de mult, de când flota rusească a sosit în marea chineză de sud, dar japonezii au încunjurat lupta, până ce flota lui Rosdestvenski, voind să ajungă la Vladivostok, a intrat în strâmtoarea Coreană, care se estinde între Corea și Japonia.

Aici Rușii au fost atacați de Togo Sâmbătă și flota le-a fost nimicită în mare parte. Câteva vapoare mari au fost luate prinse și numai puține au scăpat spre Vladivostok.

Eată câteva știri, încât sunt cunoscute până acum amănuntele:

Știre din Tokio.

Ambasadorul japonez din Vashington, Takahira, a căpătat în 29 Maiu c. știre oficială din Tokio, că învingerea Japonezilor e deplină și hotărâtoare.

Rosdestvenski.

O știre sosită în Londra vestește, că Rosdestvenski s'ar fi înecat în mare, cufunându-se vaporul »Kneaz Suvarov«, pe care se afla. Știrea încă nu e sigură.

Nebogotov.

Admiralul Nebogotov a căzut în prisoare japoneză, împreună cu 3000 de oameni. El a fost dus în Sasebo.

Atacul lui Togo.

Foaia »Daily Mail« are știrea, că Togo a atacat pe Ruși cu deosebire cu flota sa de torpile și la aceasta au să mulțumească Japonezii învingerea.

Amănunte.

Amănunte despre lupte sunt cunoscute încă puține. Togo a aflat Sâmbătă, că Rușii au apucat calea pîntre insula Ciușima și țermul japonez. El a încunjurat atunci insula, a eșit înaintea Rușilor și a început focul de artilerie, după care a urmat atacul de torpede. — Rușii au pierdut preste 4000 de oameni, cari toți s'au înecat. Perderile Japonezilor nu sunt încă cunoscute.

Trăsură cu elefanți.

— Vezi ilustrația —

India este o țară frumoasă și bogată în rarități, cari pun adeseori în uimire pe călătorul european. Pe aici trăiesc lei și tigri fieroși, șerpi veninoși, elefanți puternici ș-a.

Acum Petre Cercel e pierdut. Franța nu-l mai apără; Mihnea cel crunt e mai tare decât el și face ca Sultanul să-l arunce pe Petre în temniță. Aici îl tortură în cele mai grozave chipuri ca să își spună tainele politice și comorile și avuțiile lui ascunse. Credincioș cătră sine el răspundea vizirului:

— Inzadar mă schingiuiți, comorile și avuția mea sunt aci, — el arată pe frunte — și acele nu mi-le puteți lua de 'mi-ați tăia chiar și capul!

După-ce văzură că n'au cei face, îi dădură drumul, dar' îl trimeseră în exil la Rod, încotro se imbarcă în Martie 1590.

El hotărî să se dedice aci științelor și poeziei, căci avea cu sine cele mai scumpe comori ale sale. Dar' aceia cari îl însoțiau aveau porunci secrete; ei îl sugrumară pe cale și-l aruncară în mare.

Asta a fost viața grea și plină de păsură a talentatului și simpaticului principe, dar cărui îi crescî în fratele seu Mihai Viteazul un groaznic răsbunător.

Apoi prin orașe și adeseori și în munti prin stânci aflăm scobite biserici (pagode) străbune și ciudate, ear prin orașele, unde locuiesc prinți indici vedem palate minunate. Un astfel de oraș este între altele Delhi, unde își are scaunul de domnie un radja sau prinț. El a zidit prin oraș multe palate frumoase și între alte cindătenii are și o trăsură trase de doi elefanți îmblânziți.

Chipul nostru de azi ne înfățișează căruța aceasta, în care prințul trece pe ulițele orașului, în privirile curioase ale mulțimii.

Din America.

— »Unirea română« din Erie Pa —

Cu inima plină de bucurie vin a face cunoscută întemeierea Societății noastre de ajutorare din Erie Pa cu numele: »Unirea Română«. Încă înainte de aceasta cu vre-o 2 luni de zile, adică de pe la prima luni Martie dl George G. Lugojan a umblat pe la mai multe fabrici, și lucrătoare unde se aflau Români și ținând mai multe vorbiri despre înființarea unei Societăți românești, ne-a invitat pe toți ca pe Dumineca din prima luni lui Aprilie să ne întrunim la căsile d-lui Ioan Schitea din Seliște. Aceasta s'au și făcut, întrunindu-ne pe ziua anumită un număr frumos de români, la vre-o 40 de persoane; aici am ales apoi un comitet din 10 membrii, pentru lucrarea statutelor societății. Tot în ședința aceea s'au hotărît ca a doua adunare generală să tină în prima Dum. din Maiu.

Statutele s'au lucrat în curs de o lună de zile și atunci am fost de nou invitați pe Dumineca din 7 Maiu, Dum. Tomii, la care ne-am întrunit cu toții pentru a să ceti statutele Societății.

Statutele s'au cetit de dl George G. Lugojan și toți am fost de părere că sunt foarte bine lucrate. După cetirea statutelor au urmat înscrierea membrilor, la care am depus fiecare câte 2 dolari, ca fundațiune, fiind un număr de 32 persoane, care s'au numit ca fondatori ai Societății noastre »Unirea Română«. A urmat apoi alegerea unui președinte al Societății și a fost ales dl George G. Lugojan din Lugoj, de vice-preșe-

Numai 6 ani a mai domnit Mihnea, atunci îl scoase Mihai din scaun și domnia ajunse în mâinile puternice ale celui mai iubit erou, a cărui viață cu luptele și învingerile și sfârșitul ei tragic se află într'alt loc descrise.

Vaillant citează poezii scrise de Petre Cercel, pe cari le făcuse pentru Pugiella, între altele următoarea:

Potentissimo Dio del sommo et imo,
Tu che creasti il ciel, la terra, e'l mare,
Gli angeli della luce e l'huom di limo,
Tu che nel ventre vergine incarnare
Per noiolesti, Padre onnipotente,
E nascere, e morir, e suscitare.
Fammi con Giobbe paziente forte,
Fammi sempre costante al tuo servitio,
Quel ch'a te piace, o Rè de l'alta Corte,
A me grandisce, a me diletta ancora,
O sia benigna, o sia contraria sorte.
Solo è l'intento mio servir ogn' hora
L'immensa maestà tua, Padre santo;
Chi serva a te tutta la vita honora,
Ed al fin volà al ciel confesta, e canto.

Din »Drapelul«.

Trad. de Gil.

dinte a fost ales dl Ioan Schitea din Seliște, de cassar dl Dumitru Bârza fiind densu aici stabilit cu familia sa, tot din Seliște, secretar financiar a fost ales dl George Stefan din Cincul-mare fiind și densu cu soția sa aici stabilit, de secretar corespondent a fost ales dl Ioan Dobrotă din Poiana. În comitetul de suptaveghere au fost aleși 3 membrii adică dl Nicolae Broju din Cincul-mare, dl Ioan Grindean din Boholtii și Ioan Salomie din Seliște. La alegerea membrilor acestora a domnit mare însuflețire și toți am strigat să trăiască »Unirea Română« din Erie Pa, care s'au înființat în 7 Maiu și precum înfloresc florile câmpului în luna aceasta, asemenea dorim să înflorească și »Unirea noastră Română«. După aceea dl președinte a mulțumit în numele comitetului că ce n'am pregetat a face călătorii până la locul pe care l'am amintit mai sus, arătând în o vorbire starea Românilor din America, adică dintralte orașe, precum de pildă în Cleveland Ohio și Pittsburg, pe unde încă s'au făcut reuniunii de ajutorare ca a noastră.

De aceea noi ne putem bucura având și noi a societate română în orașul Erie Pa și de și dela început nu este numărul membrilor așa de mare, sperăm însă că va crește, din zi în zi de oare-ce toți ved că-i bine și este un lucru foarte plăcut și folositor pentru noi Români emigrați în America de mează-noapte.

Trăiască la mulți ani »Unirea Română«.

Ioan Stângu, din Cincul mare,
membru al Societății.

Adunare învățătoarească.

— Adunarea reuniunii învățătoarești »Mariana« filiala Monorului. —

De sub Poiana Tomii la 8 Maiu 1905.

Cu bucurie vin a descrie decurgerea adunării reuniunii noastre învățătoarești »Mariana« filiala Monorului, ținută la 6 Maiu în ziua de Sf. George, în comuna Ragla: Înainte însă vreau a schița ceva despre aceasta comună, Ragla aparține celor 44 comune foste grănițere din districtul Năsăudului și este situată la poalele muntelui Poiana Tomii, spre vest dela comuna Budacul-român. S'a ridicat la stare înfloritoare atât materiala cât și culturală eșind din trânsa un număr frumos de inteligenți aproape la 50 în decursul celor 2 decenii din urmă, prin stăruința de fer și statul veteranului căpitan pensionat Ioan Mărginean, mecenatele poporului din acest ținut, cunoscut de toată obștea românească. — Biserica și școala de peatră, aceste frumoase așezăminte culturale, s'au ridicat tot prin stăruința d-sale.

După aceste descriu adunarea. La 8 ore toți învățătorii am plecat în corpore dela casa dlui învățător Teodor Adace la biserică, unde s'a celebrat serviciul divin prin vrednicul preot dl Elie Posmușan. Cântările dela misă 'le-a executat corul improvizat al învățătorilor.

La sfârșitul misei On. Domn preot a ținut predica ocașionala poporului de față vorbind despre credința și moralitatea, la care tot-deuna să ținătească poporul, apoi însemnătatea învățăturei în timpul modern și rolul învățătorului întru deșteptarea și luminarea poporului.

Pe urmă recomandând poporului să ne însoțească la adunare, ne salută cu »Bine ați venit«.

Din predica de față și altele de mai înainte ne-am convins, că părintele Posmușan e preot constiincios de chemarea sa și că poporul d-sale nu e lipsit de predici la toate ocaziunile, apoi față de școală, ca director încă este model lucrând mână în mână și în armonie cu învățătorul pentru binele și prosperarea ei.

Din biserică ne-am dus în școală (gr.-cath.) unde conform programei s'a deschis ședința. Dintre membrii au participat aproape toți afară de domnii Vasile Onigaș, directorul școalelor fundamentale din Monor și Vasile Doroffeu învățător în Morăreni, escusându-și absența. Ca oaspeți au participat d-nii Ioan Mărginean, căpitan pens. Vasile Mărginean funcționar de bancă în Oravița împreună cu doamna, însoțită de d-șoarele E. Păcurar și Mărginean, apoi Ioan Pecurar inv. pens. Ragla Ioan Nestor, învăț. pens. Sântiona și Gregoriu Taloș, învăț. în Ardan (tractul Bistrișii). La 10 ore dl George Todoran învățător fundamental în Monor și președintele filialei noastre deschide ședința prin o cuvântare acomodată arătând scopul școalei moderne, la care se țintească datorița învățătorilor față de școală, biserică și patrie, apoi că pe ce cale trebuie să purcedă ca să fie cât mai apt pentru oficiul său contribuind la aceea, că din copii concrezuți lui să poată crește creștini luminați, cetățeni onești și patrioți buni. Și la aceasta va putea ajunge învățătorul numai prin cercetarea societăților culte și a reunilor învățătoresți cum e și reuniunea noastră. Urmând calea acesta vom putea ține pas cu popoarele culte. — Prin această a declarat ședința de deschisă. — A urmat executarea punctelor din program și anume:

S'a ales în comisiunea criticătoare domnii Dumitru Pantea, Teodor Zegrean și Ioan Moldovan. După aceea s'au ținut două prelegeri practice prin domnii Romul Cincea învățător în Gledin, tractând poezia »Ispita« din punct de vedere al formei și Teodor Adace a tractat din istoria patriei cu cl. V-a despre Bela al IV-a și învaziunea Tatarilor.

Disertația d-lui Gregoriu Romanesi din stupărit fiind timpul înaintat s'a luat dela ordinea zilei, amânându-se pe adunarea viitoare.

Până se-și tecă comisiunea criticătoare raportul asupra lecțiilor practice ședința se suspende pe 10 minute. — Redeschizându-se am revenit la punctul 7 din program: raportul comisiunii criticătoare asupra prelegerilor practice. După o lungă discuție, care a durat aproape o jumătate de oră, ambele tractate sau declarat de foarte bine succese și domnilor propunători li-s'a votat mulțumită protocolară. — A urmat al 8-lea punct din program și anume: Ioan Tiniș, inv. în Budacul-român în calitatea de delegat din partea reuniunii își citește raportul despre rezultatul examenelor finale din anul trecut. — Adunarea îl ia la cunoștință fără nici o observare. — A urmat alegerea biroului. S'a reales cu aclamațiune tot cel vechiu. — Locul pentru ținerea adunării viitoare s'a destinat comuna Sântiona. Ca disertante pentru adunarea viitoare s'a înștiințat Ioan Tiniș, care va avea să diserteze despre solidaritatea între învățători.

Cu acestea finiindu-se agendele oficiale președintele mulțumind membrilor și onorabilor oaspeți pentru bunavoința și atențiunea dată, încheie ședința fiind orele 2 d. a.

De aici ne-am dus la casa dlui învăț. T. Adace, unde ni-s'a servit banchetul în modul cel mai cinstit. Amintesc că persoana care a influențat ca să ne aflăm bine a fost doamna învățătoareasă, care s'a ostenit

mult prin pregătirea bucatelor și servirea la masă ceea-ce merită toată lauda. Cu un cuvânt aici a urmat partea veselă, unde ca la toate ocaziunile așa și aici toastele nu au lipsit. Președintele toastează pentru Maiestatea Sa și la timpul său pentru Dl Ioan Mărginean căp. pens. Dumitru Pantea pentru Escelenția Sa Episcopul. Romul Cincea pentru preot, învățător și poporul din comuna Ragla și în fine dl căpitan Mărginean toastează pentru învățători, exprimându-se, că deși bătrân se simțește foarte bine, când se află în mijlocul nostru. Așa ne-am petrecut până către 6 ore seara, când mulțumind dlui învățător T. Adace și stimatei doamne pentru ospitalitatea și buna primire ce am avut, ne-am depărtat pe la caminele noastre, ducând cu noi cele mai frumoase suveniri și zicând la revedere pe anul venitor în comuna Sântioana.

Ioan Tiniș, inv.

Serbări frumoase.

De lângă Cluj, Maiu 1905.

Ziua de 21 Maiu n. c. a fost zi de mare sărbătoare pentru istorica comună Feleac de lângă Cluj. În numita zi s'au ținut acolo două adunări: adunarea învățătorilor gr.-cat. din despărțământul Cluj a reun. archiedechsane de Alba-Iulia și Făgăraș și adunarea Asociațiunii din despărțământul Cluj.

Eată pe scurt raportul:

Dimineața la orele 7 toți cei sosiți au luat parte la slujba D-zeiască sărbată în vechea biserică din Feleac. Biserica aceasta nu e mare, dar' vechimea ei și de ea ne leagă multe suveniri plăcute. E zidită de pe timpul craiului Matieș. Oare când și vădici au slujit aici, ceea-ce ne dovedesc multe scrisori aflate chiar și de protopopul Dr. Dăianu.

După eșitul din biserică Spect. D. Basil Podoabă și Dr. Frâncu au vorbit poporului, ear' preotul local Gavril Pop a salutat pe domnii sosiți, învățătorii și alții, membri ai Asociațiunei.

După aceasta a urmat adunarea învățătorilor la care a luat parte întreg comitetul Asociațiunii, apoi protopretorele și pretorele cercului Cluj, notarul local, medicul cercual din Coșocna și alți domni preoți din jur și mult popor.

Președintele dl Ioachim Pop, învățător în Feneșul-săsesc deschide adunarea prin alege cuvinte, exprimându-și bucuria că inteligența noastră se apropie de popor și totodată îndeamnă a lucra pentru alipirea față de biserică și școală, cari singure ne-au condus și luminat până acum, ear' înainte de a intra în ordinea zilei salută pe comitetul Asociațiunii și alte notabilități.

Prelegerea practică a ținut-o învățătorul Ștefan Pop. Disertațiune a ținut dl Ioachim Pop, care a cetit o disertațiune foarte frumoasă, în decursul căreia a fost de mai multe-ori aplaudat. S'a înscris de membri fondatori a Reuniunei banca »Economul« din Cluj, M. On. D. Augustin Giurgiu preot catchet și comptabilul băncii »Economul« și Dr. Victor Poruț, avocat în Cluj. Președintele face cunoscut, că a primit un apel dela Asociațiune, în care aceasta apelează pentru stringerea obi-

ectelor de valoare pentru expozițiune și îndeamnă pe învățători să și împlinească aceasta dorință salutară. Aci vorbește apoi membrul fondator Dr. Frâncu foarte înflăcărat și învățătorii primesc cu drag aceasta sarcină. După desbateră mai multor lucruri se închide adunarea, hotărându-se ca adunarea de toamnă să se țină în Popfalău.

2. La banchetul dat iau parte toți învățătorii, comitetul Asociațiunii și alți domni și doamne. Au tostat președintele Ioachim Pop, Dr. Frâncu, Dr. Dăian, Basil Podoabă, protop. Ciortea și alții.

După adunarea învățătorilor directorul Dr. Frâncu deschide expozițiunea. E o sală a școalei împodobită cu tot felul de țesături din Feleac, care de care mai românești și mai frumoase. Au mai fost espuse: ceteri, făcute de doi tineri din Feleac, cari fără a învăța undeva la fabrică foarte bine, lăzi vâpsite și albe, coșnite, corfe, și alte multe de ale industriei. Tot aci s'a putut vedea o peatră scrisă de o vechime foarte mare și o Evanghelie veche scrisă. Comitetul Asociațiunii a espus un plug umblător și o coasă practică, cari s'ar putea folosi ușor pe hotarul Feleacului. Tot comitetul a espus și modelele de cusut a dlui Comșa dela Sibiu.

Adunarea Asociațiunii însăși s'a început la oarele 3 d. a. Au fost foarte mult public de aceea s'a ținut sub cerul liber.

Au vorbit vre-o șeasă inși, care de care mai frumos. Dr. Dăian a vorbit despre beție, arătând și tablouri cu oameni beți și trezi aduse anume din România. Dl Gocan a vorbit despre plugurile schimbătoare, dl Ciortea despre crutare, judele reg. pens. V. Ranta-Buticescu despre pomărit, Dr. Poruț despre testament și dl Brânzău, medicinist despre rane și alte boale și despre vindecarea lor, arătând exemple pe mâna unui flăcău. Comitetul din desp. Cluj al Asociațiunii a adus anume la Feleac »Cutia de doftorii« inventată de el, care a și rămas în Feleac pentru întrebuințare în caz de primejdii. Comitetul și a pus de gând a aduce în fiecare sat o »cutie de doftorii.«

După ce s'au primit toate raporturile și s'a raportat despre înscrierea membrilor noi și încasarea taxelor, s'a împart pentru esponenti premii de preste 40 cor. feliurite cărți populare și chipul: fotografia bisericii Feleacului în în mai multe forme. Pentru portul românesc (pe aici e corcit portul) s'au premiat patru fete. Expoziția au aranjato ficele Spect. D. Vasile Podoabă, directorul »Economului« Veturia, Volumnia și Virginia în frunte cu ved. d-na preoteasă Lucreția Man, cari zile întregi au ostenit pentru stringerea de obiecte și aranjarea lor. Onoare și mulțumită li-s'e cuvine!

Iată pe scurt decursul marilor serbări dela Feleac. Văzând aceste numai bucura ne putem. Să trăiască deci conducătorul Asociațiunii din desp. Cluj, Dr. Frâncu și conducătorul învățătorilor de acolo, Ioachim Pop!

Raportorul.

PARTEA ECONOMICĂ

Îngrijirea și gunoirea fânețelor.

Anul trecut prin seceta sa îndelungată, ne-a dat o lecțiune aspră, dar poate bine-meritată, că trebuie să ne mai îngrijim și de fânețele naturale, dacă voim, ca se avem și preste iarnă destul nutreț pentru vite.

La noi, pe cele mai multe locuri, în deobște se poartă puțină grijă de fânețele naturale. Grijă acelor se lasă de o parte în sarcina naturei, de altă parte într'a animalelor de casă, cari în decursul anului pasc pe acelea. Nu-i mirare deci, că bunătatea fânețelor scade din an în an văzând cu ochii.

Cea dintâlu recerință pentru îngrijirea fânețelor naturale este aceea, ca se depărtăm de pe ele toate acelea lucruri, cari pot împiedeca creșterea regulată a ierburilor. Astfel de lucruri sunt: răchitele, tufele, muschii, buruienile, moșinoarele, petrele, oasele, lemnele ș. a.

Pe unele fânețe naturale le copleșesc mai de tot răchitele și alte tufe, așa că biete vite pot paște numai printre ele — ferindu-le, ear' când se rosesec astfel de fânețe, abia se poate scoate ceva nutreț de pe ele.

Stîrpirea buruenilor de pe fânețe, încă este o recerință de mare însemnătate, de oare-ce vitele nici nu le pasc și astfel pot crește nevătămăte de nimeni, își pot împrăști sămînța pentru viitor, ba fiind acelea veninoase și fiind păscute în stare crudă, pot deveni chiar stricacioase pentru vite, cari le pasc. De aceea ar fi tare de dorit, ca primăriile comunale să dea îndrumările de lipsă păstorilor, ca ori unde ved pe fânețe burueni rele și veninoase să le smulgă și stîrpească fără amănare.

Dacă oare-cari fânețe pătimesc de prea multă umezală, atunci trebuie să ne îngrijim, ca acelea să-și afle locul pentru scurgere, de oare-ce pe astfel de fânețe apoi de regulă pierie iarba

cea dulce și cea bună, făcând loc plantelor de apă, cari nu se pot paște nici de vite, nici nu se pot cosi ca nutreț pentru iarnă.

O altă recerință de mare însemnătate pentru îngrijirea fânețelor mai este și aceea, ca acelea să fie provăzute cu căile de lipsă pentru comunicațiune, ca astfel vitele, când umblă la pășune, sau când umblă economii cu carele în câmp, să nu fie siliți a face căi bătute preste fânețele cele mai bune de iarbă, de oare-ce în asemenea casuri încă pierie iarba cea mai bună, ear' în locul aceleia cresc numai nește burueni mari și cotoaroase.

În tot anul ridicăm de pe fânețele naturale prin cositul fânului și prin păscutul acelor cu vitele, mari greutăți din materiile nutritoare aflătoare pe acelea, dar' ca să le mai și gunoim vr'odată, la aceasta foarte puțin din economii nostri se gândesc. Fânețele naturale pe cele mai multe locuri, sunt avisate și ele la gunoire, de oare-ce gunoiul ce-l primese ele pe cale naturală prin putrezirea ierburilor pe acelea preste iarnă, apoi prin balegile vitelor, ce pășunează pe acelea nu le este de ajuns. Aceasta se poate vedea de altcum și din nutrețul ce-l cosim de pe ele și care din an în an se împuținează.

Pe unde economia se razimă mai mult pe creșterea și ținerea vitelor, pe acolo e neapărat de lipsă, că și fânețele naturale se fie gunoite cu gunoiu de al vitelor, ceva mai putred și mărunt. Gunoirea aceasta trebuie să se facă toamna până primăvara, când începe creșterea ierbii.

Balegile lăpădate de animalele, cari pasc în decursul anului pe fânețele naturale, nu au urmarea aceea, pe care o cred unii economi, că o ar avea, de oare-ce acelea odată se uscă de vânturi și căldura de peste vară. Balegile acestea, dacă nu se adună la un loc, sau dacă nu se risipesc, pot se devină încât va chiar și stricacioase, de oare-ce pe locul acela, unde zac ele, împiedică pîtrunderea aerului și a luminei și astfel pierie iarba cea bună sub ele, ear' dacă cumva, după un timp oare care,

crește alt pâlă de iarbă în locul celei uscate, pe aceasta apoi de regulă nu o mai pasc vitele, din pricina mirosului și a gustului de balegă.

Din acest punct de vedere, în economiile mai mari, nu se mai lasă balegile pe fânețele naturale așa risipite, după cum le lăpădă vitele, ci păstorii trebuie să le stringă și se le facă anumite grămezi mai mari, cari se lasă apoi până toamna, când se mai amestecă încă și cu alt gunoiu mai putred de grajd și astfel se gunoesc apoi fânețele naturale întocmai ca și locurile arătoare.

În economiile mai mici însă, balegile lăpădate de vitele dela pășune se lasă de regulă neatinsse. Aceasta, după cum am zis și mai sus este o mare scădere, atât pentru gunoiul fânețelor, cât și pentru pășunatul vitelor. De aceea credem, că și păstorii din economiile mai mici, ar putea face măcar atîta, ca adevă se risipească și ei balegile lăpădate de vite pe fânețele naturale. La balegile provenite dela cai de pildă, e de ajuns atîta, dacă se lovesc cu piciorul sau cu bățul, ca să se risipească, ear' cele provenite dela vitele rumegătoare ar trebui împrăștiate cât mai mărunt, ca nici să nu se mai poată băga de seamă urma acelor pe loc.

Acestea sînt cîte va din recerînțele mai însemnate pentru îngrijirea fânețelor; recerînțe asupra cărora trebuie să ne gândim cât mai des, de oare-ce e foarte greu pentru un econom, dacă nu-și poate aduna destul nutreț pentru iernatul vitelor.

Ioan Georgescu.

Un izvor sigur de înavuțire

sau

Stupăritul.

de

George Malcan, învățător.

(Urmare).

De luăm în mână o albină aflăm la corpul ei următoarele părți: cap piept, foale și picioare.

La cap vedem două firicele negre mișcacioase, cari servesc ca organe ale mirosului și auzului. Învățații le numesc antene.

VESELIA.

— Foia glumeață a »Foi Poporului«. —

Un mire cinstit în coteț.

S'a întemplat și nu-i minciună
Adevăr e, nu e glumă
Un lucru de tot ciudat
Care-i vrednic de însemnat.

Un june țigan, frumos
Ca și corbul scilipicios
Fiind de căsătorit
A și plecat la pețit

Unde bine 'i-a umblat
Și lucrul 'l-a arangiat
Togmeala s'o isprăvească
După moda țigănească

La timpul ce s'a preficit
Fiind bine pregătit
Cu oale sparte, cu fierturi
Cu răbdări, multe tripturi

Cu mare alaiu a plecat
La satul învecinat
Unde încă a fost primiți
Ca niște țigani cinstiți

Erau mese încărcate
Cu tot felul de bucate
Dela mire și mireasă
Toate grămăde pe masă,

Beutură n'a lipsit
Avea vinars nendulcit
Toți mâncau și închinau
Pe tineri îi gratulau

Lăutarii musicau
Țigani cântau, jucau
Dar' odată observase
Că mirele nu-i în casă

Ce să fie Doamne sfinte
Ziceau țigani mai cu minte
Unde s'o fi prăpădit,
Mirele nost hăl cinstit?

Toată ceata țigănească
Nu știa ca să găcească
Unde au de-al căuta
Ca să îl poată afla.

În fine s'au hotărît
Ne fiind timp de perdut
După mire să se ducă
Ca să-l afle, să-l aducă

Au plecat, au alergat
În tot locul l'au cercat
Făr' de nici un rezultat
Căci pe mire n'au aflat

Eară un țigan isteț
Voind să fure din coteț
Porcul gazdei. A aflat
Pe mirele mort de beat.

Țiganul fiind vênjos
Din coteț îl trage jos
'L-a smâncit și 'l-a sucit,
Și cu greu, dar' la trezit

De amândouă lăturile capului are câte un ochiu cu mai multe lumini împreunate în el, numiți ochii compusi. Cu ochi aceștia poate vedea albina în mai multe părți deodată, dar' numai lucrurile din depărtare.

Pentru a vedea în apropiere are ochii și în frunte. Aceștia au formă de triunghi și se numesc ochi simpli. Cu ei se servește albina la săvârșirea lucrărilor din coșniță, la adunarea nectarului din flori, din care pregătește mierea și ceara.

Polen numim praful acela galben, auriu ce-l vedem pe flori și pe care îl vedem ridicându-se în aer, umblând printre ele ori bătând vântul. Nectar numim sucul dulce ce se află în unele flori. V'aduceți aminte, când ca copii sugeați din ciucurei de trifoiu un suc dulce, acela e nectarul.

Tot la capul albinei în partea de jos aflăm gura, care încă e foarte minunat întocmită având o limbuță lungă subțire. Cu gura deschisă albinele florile, ear' cu limbuța aceea sug nectarul din ele. Tot cu gura frământă și ceara, ce o folosesc la facerea fagurilor.

După cap vine deodată pieptul, lipsește dar' grumazul. Pieptului albinei îi zic învățații torace. Se îi zicem și noi așa! Toracele e alcătuit din trei inele, legate între ele. Pe partea de asupra a toracelui stau așezate mai una preste alta două perechi de aripi, ear' de desupt trei perechi de picioare.

Aripi de deasupra sunt mai mari și cu ele zboară albina, ear' cele de desupt, ca mai mici, regulează zborul.

Să cercetăm puțin întocmirea picioarelor! Picioarele albinei sunt compuse din mai multe încheiături. Părechea de picioare de din dăraț are nește goluri de forma unor covetele, în care strânge polenul de pe flori. Lucrul acesta se face așa: până suge albina nectarul, polenul ce-l adună picioarele de dinainte se mută părechei a doua de picioare, acestea apoi părechei a treia, unde se așază la locul lui în covetele până-ce se încarcă atâta cât poate duce albina sburând la coșniță. Vine la rînd burta (foalele) sau cum îi zic învățații

abdomen. Abdomenul e compus din șase inele scortoase și e despărțit de torace prin o curmătură.

Albina din pricina că corpul ei e compus din inele, se numără între ființele care ca și ea au corpul compus din inele, și cari ființe se numesc insecte. Albina dar' e un insect.

Să vă mai spun ceva și despre unele părți din lăuntru ale corpului ei. Tevea, cum am zis gâtulej, duce dela gură prin toarce până în abdomen unde se sfîrșește în o beșică, în care se adună nectarul din flori prefăcându-se în miere și de aci se varsă înapoi depunându-se în celule (căsuliile fagurilor). Tot aceasta țeve are la capetului ei la abdomen, trei beșicuțe mai mici cu o materie fluidă numită Saliva, o folosesc albinele la întăritul cerei, ba în amestec cu miere și cu polen și ca hrana a puilor (larvelor).

În partea dinapoi a abdomenului se află beșica veninoasă cu acul.

Acul e așezat la sfârșitul celui din urmă inel al abdomenului. Cu acul acesta le-a înzestrat bunul d-zeu pentru a avea și ele armă de apărare contra dușmanilor. Cu el se ajută la prăpădirea trântorilor, când îi scot din coșniță, la pedepsirea celor cari cearcă a le turbura liniștea ori a le fura din avutul lor. Acul îl tin ascuns și numai când e pericol îl scot. Având ele aceasta armă, a putut vede ori-cine că ele nu o folosesc îngâmfate ori răutăcioase, căci din contră ele sunt foarte blânde. Poți umbla cu ele, sau printre ele nevătămat, dacă te aperi domol și nu ești spulberat dând cu mâinile ori cercând a fugi spărios, când te încunjură, în aceste casuri îți plătesc apoi neplăcut nerozia ce o faci. Când vezi că le-ai supărat cumva, poate chiai fără voea ta, atunci se stai nemișcat, se resufli domol și se te pleci încetinel de ești în preajma urdinisului: Făcând astfel vei scăpa teafăr, căci ele cunosc numai decăt, că au de a face cu un om bun, plecat, care nu cearcă ași arăta puterea față de ele.

(Va urma.)

Despre agricultură.

În gura poporului se aud pretutindene povești, că pe când încă erau foarte puțini oameni pe pământ cari nu știau de certe, lupte etc. așa că nu le trebuiau judecători ș. a. pământul da de sine omenimei mijloacele de a pute trăi. Grijă și necasul erau necunoscut.

Frumos sună aceste puține cuvinte despre viața primă a omenimei. Noi însă trebuie să gândim, că oamenii totuși n'au putut să ducă așa o viață fără grije. Că nu numai pe omenime, ci și toate ființele le guvernează niște puteri estra-ordinare nevăzute, o grije de a se ținea în viață, o luptă pentru existență.

Aceasta îi puse și omului ca să poată feri de animale stricicioasă și de inimizii lui bolovani în mână și fel de fel de arme.

Pe când pământul era puțin înpoporat, el a produs în deajuns cele trebuincioase omenimei, așa că cu drept cuvânt am putea numi timpul acela un timp fericit. Cu timpul omul s'a înmulțit, și animalele venise la rînd, de a face partea cea mai mare din hrana omenimei. Deci ei începură a se nutri și cu carnea animalelor prinse. Dară cu timpul referințele s'au schimbat și mai departe, că înmulțindu-se omenimea, trebuia și mai multă hrană. Pe când un om ușor își poate agonisi hrana sa, mult mai greu o a face aceasta pentru mai mulți.

Împuținându-se animalele dintr'o regiune, el a fost adese nevoit să și schimbe locul. Dar' acum venise la minte, că se nu-și stringă hrana numai pentru o zi, ci pentru mai multe zile, pentru timpuri mai grele. Ocaziunea l'a adus până într'acolo, că el prinse animale vii și în loc, ca mai înainte, când își ținea carnea uscată sau afumată, acum începu el a ținea animalele vii, ca să aibă carne în timp de nevoie la îndemână.

Animalele prinse s'au domesticit și s'au înmulțit. Așa s'au făcut din pascari și vînători un păstor, care își creștea anumite animale, ce erau de

De subsoară l-a luat
Și în casă l'a băgat
Îl așază după masă
Lângă draga lui mireasă

Ospetul s'a înrămat
Pân' la zi ar fi durat
Ci beutura se gătase
Și alte nimic pe măsură

Prin urmare au plecat
Risipindu-se prin sat
Mirele neobservat
Ear' în coteț s'a băgat
Unde bine a dormit
Dar' apoi când s'a trezit
Curând s'a șters cătră casă
Ne știind a lui mireasă

T. Borza.

Drăguța din Căliman.

— Baladă populară. —
Iederită iederea
Col' sus pe cea cărărea

Imbrăcat
Încălecat
Pe-un murguț înpumegat,
Murgu merea și nu prea
Că din glesne nu putea
Că din glesne mi-l durea,
Că de o zi și jumătate
N'o avut pic de odichnă
Nici fân n'o mâncat o mână.
Că gazdă-sa voinicu
Cum pe el o 'ncălecat
Nice apă nu i-o dat
Făr' mereu l'o 'npintenat
Murgu merea și nu prea
Gazdă-sa din grai grăia:
»Hi, hi, hi, murguțule
Că-i sară pe 'nsărat
Și m'ai avem de umblat
Că e sară în amurgit
Și mai avem de fugit.«
Murgu merea și nu prea,
Gazdă-sa 'i făgădea:
»Mergi murguțule mereu
Până sus în codru des
Că ți-oiu da ovăș pe-ales,
Și vinu nemăsurat
Pân' ce că m'ai ascultat.«

Murguțu îmi suspina
Gazdii sale îi cuvânta:
»De 'mi-ai da ori cât 'mi-ai da
Mai în sus io nu mă duc
Până de trei-ori îmbuc
Vre-o trei fire de ovăș
Și se beau apă din șes
Glesnile se-mi întăresc
Pe tin' se te povățesc.
Gazda cum îl auzea
Pe el mila îl lovea
Ovăș trei fire-i dedea
Ovăș des
Apă din șes
Ca să aibă spor la mers,
Cum mânca
Și cum îmi bea
La codru mi-se lua
Și la codru mi-l ducea
Că drăguța îl aștepta
Drăguța din Căliman
Cu cari se iubea de-un an.

Teodor A. Bogdan.
Înv. în Bistrița.

trebuință. Dela densele căpăta el carne, lapte, piei pentru ași putea face îmbrăcăminte. Pe lângă comoditățile cele multe cu creșterea animalelor, avea el și multe năcazuri. Animalele trebuiau păscute, în scurt timp pășunea era gata și păstorii trebuia să caute alta. Nu rareori da ei peste alți păstori și se începeau întreolaltă certe din cauza aceasta.

Urmările au adus la rezultate foarte crâncene. Deci ce le rămase păstorilor alta, decât ca să se stabilească pe un loc, și să-l stăpâncască. Acuma a devenit vieța nomadă abia statornică. Însă ca să aibă nutreț pentru animalele sale el a trebuit să caute ca plantele nutritoare să le înmulțească și să le grijească ca să aibă cu ce hrăni animalele sale. El a sămănat și penru sine plante folositoare.

Sămănarea plantelor nutritoare și câștigarea recoaltelor lor, devenise în scurt un lucru mai ușor. Numărul cel mare de animale îl împușinase crescând numai atâtea câte îi erau lui de folos.

Tolocile, dumbrăvile și câmpurile se prefăceau în arătură. Animalele nu-i da numai hrana, ca lapte etc. ci el le întrebuința și la lucrarea pământului.

Așa s'a făcut din păscari, vânători și păstori întâilele țăran. Stabilirea omenimei a fost și din alt punct de vedere foarte însemnată. Ea a devenit și o bază spre o viață mai regulată în familie, sat, împărăție. Prin stabilire s'a unit unul cu altul spre scopuri comune, scurt zis spre o cultură.

Necăsul ce-l avea cu lucrarea pământului și îngrijirea animalelor sale îi aduse foloase și el își putu mai ușor constitui o viață mai plăcută. El se bucura și cauta să câștige și mai mult decât era necesar. Fie-care simți o bucurie de a-și mări posesiunea, de a-și lucra pământul mai cum se cade. Ce nu putea unul, prin înrămurarea mai multora s'a adus mult mai ușor la capăt. Chestiile comune deveniră din zi în zi mai mari că se constituiră societăți, comune, în cari îngrijiau unul pentru toți și toți pentru unul. Aceasta lucrare comună venise la o cultură mai mare atunci când experiențele cele câștigate de unul sau de mai mulți înrămură asupra tuturor.

De când au început oamenii a ara, a lucra pământul? Cite sute sau mii de ani sânt de atunci nu ne împoartă; atita însă ne este de valoare, să știm cum vine agricultura pe aceasta treaptă de astăzi? Ori și cum prin milioanele de experiențe, cari toate le putem compara cu izvoarele cele multe, ce fac păraie, riuri, cu cari se umplu mările uriașe.

Toate științele câștigate cu încetul cu lucrarea pământului și creșterea vitelor la un loc, fac agricultura asta de astăzi.

Această cultură provine numai la acele popoare, cari au prins plugul de coarne. Acele popoare cari au început a lucra pământul, au ajuns prin sirguință la o cultură foarte însemnată, ca ex. Egiptenii, cari de timpuriu ocupînd-se cu lucrarea pământului au ajuns în scurt timp la filosofie, arte și neguțatori mari. Vechea Romă a stat atita timp în picioare, cît timp era și agricultura în stat factorul cel mai însemnat.

Consulii și dictatorii în timp de nevoie lăsau plugul de coarne și se ducea în potrivea dușmanilor. Cel mai bun și însemnat om era la ei acela, care lucra mai bine pământul.

Îndată ce devenise oamenii mai domnoși a și picat statul roman în ghiarele altor popoare, și numai de aceea, pentru că lipsia iubirea fie-căruia către pământ de a-l lucra.

Acolo unde agricultura joacă un rol mare se desvoită fel de fel de fabrici etc. Numai acolo unde este pîne destulă pentru viață, și poate și în abundență, mai este o bucurie de a se ocupa și cu altele.

Pentru lucrarea pământului s'au inventat felurite mașini, pluguri, grape, vâlătuci, extirpatori, scarificatori etc. Mai departe s'a recunoscut că pământul ca să fie mereu roditor trebuie lucrat mai intensiv și a-l gunoi.

Un avânt foarte mare al agriculturii este în secolul al 18. În secolul acesta au început toate învățăturile, dogmele și normele, despre fizică, chimie ș. a. și s'au luat în folosul agriculturii. Viața animalului și a plantei s'a luat mai de aproape spre supraveghiere, s'au studiat toate, ce se petrec în toate zilele înainte ochilor noștri, ca să se poată feri de cele stricătioase și cele bune să se aplice în agricultură.

Un avânt a luat studiul chimiei, botanicii, fizicii, a fiziologiei plantelor și a animalelor, astronomiei, geologiei, mineralogiei, bacteriologiei, și în scurt timp s'a constatat, cumcă toată agricultura e bazată pe studiile naturale sus amintite.

Din momentul acesta, după ce mii de secole au trecut fără vre-un rezultat mai însemnat în agricultură, au început să se desvolte ramurile cele mai însemnate ale agriculturii ca de ex. fabricarea zahărului, a crochmalului, a berei, vinului, ș. a.

Aceste au avut baze pe roadele pământului, cari au trebuit să fie într-o cantitate mai mare. Aceste cantități au trebuit să ceară un lucru mai intensiv al pământului, deci în locul lucrului de mână au ajuns mașine de arat cu vapor, de electricitate cu benzin etc. în înfruibintare.

Numai țara noastră a rămas încă pe o treaptă mai joasă, și numai de aceea că țăranii noștri să țin orbiș de deprinderile acceptate de moși și strămoși. Ca să poată delătura acest rău înrădăcinat la popor trebuie a-l învăța și mai ales în școală. Fie-care învățător ar trebui să se ocupe cu agricultura, ca să învețe generația tinăra nu numai din carte, dar' și prin fapte.

În prima linie ar trebui luat în planul școlar și învățământul agriculturii. Ce-i ajută unui școlar când stă vr'o 8 ani în școală și știe numai ceti și calcula eară a lucra pământul nu.

Aceasta-i și cauza că țăranii noștri cu anevoe trimit copii lor la școală.

Cu părere de rău trebuie încă să amintesc, că sînt domni învățați, cari nici nu voiesc să treacă pe lângă un țăran, că doară pute a gunoi, dară nu să-l învețe.

Și oare cine duce o viață mai plăcută decât țăranul? Cine se poate bucura de libertatea sa? Cine altul umblă dimineața prin aerul cel mai (curat) proaspăt și răcoritor decât țăranul? Cine din ceilalți domni se poate bucura de niște puteri așa de mari și de tari ca a țăranului. Pe când un domn se uită numai către pod și patru păreți ai odăii sale și însărează înăuntrul, de-i galben ca ceara, țăranul se uită numai spre cer, cu o mândrie făloasă și către pământul său cu plante înfrumșețat.

(V. P.)

P. Curelar.

Reuniunea

învățătorilor români uniți din arhidieceză.

De lângă Murș, Maiu 1905.

Vorbînd în articolul meu precedent despre bibliotecile despărțimintelor, trebuie să amintesc cu astă ocaziune, că înseși statutele reuniunii noastre prescriu înființarea și augmentarea bibliotecilor învățătoresci, atât în centru în Blășiu, cât și în despărțiminte.

§-ul 3 enumeră între mijloacele Reuniunii între altele: Pentru ajungerea scopului său Reuniunea se folosește de următoarele mijloace: »se va nisui, ca să se înființeze biblioteci atât în centru, cât și în despărțimintele ei«.

Ear la nr. XI »Despre agendele oficialilor despărțimintelor« în § 24 lit. a) zice: »bibliotecariul îngrijesc de buna conservare a bibliotecii«.

În §-ul 30 XIII despre oficialii superiori ai reuniunii și agendete lor lin. f) »bibliotecariul ține în ordine biblioteca și raportează despre starea ei, ear între agendele adunării generale lit. i) zice: »bibliotecariul raportează despre starea bibliotecii«. Între oficialii supremi ai reuniunii se numeră în § 30 și bibliotecariul.

După-ce în articolul precedent am vorbit despre starea bibliotecilor din despărțiminte, voiesc să constat cu astă ocaziune activitatea centralei și a adunărilor generale dezvoltată cu privire la înființarea unei biblioteci a Reuniunii din centru.

Din procesele verbale ale adunării generale publicate în organul nostru »Foaia Școlastică« nu se poate constata alte activități a adunărilor generale în interesul bibliotecii centrale, decât numai alegerea bibliotecariului central.

Anume adunarea generală ținută în Blaj în 5 Nov. 1903 a ales în ședința sa a III-a bibliotecar pe dl profesor Emil Szabo, întrunind dînsul 18 voturi, ear' Nicolae Pop primind 4 voturi. Pe dl Emil Sabo îl cunoaște toată învățătorimea ca pe un bărbat conștiincios și zelos, deci ne rugăm cu toată încrederea de dînsul, ca în interesul înființării bibliotecii centrale să elaboreze un proiect, după cum îl pricepe dînsul, și să-l aștearnă adunării generale dimpreună cu bugetul trebuincios. Sînt convinși, că adunarea va vota sumele necesare întru realizarea acestui scop prescriș și de statute și așteptat cu dor dela acei membrii, cari ar voi a se folosi de cărți speciale din biblioteca centrală.

Murșanul.

Deslegarea gâciturilor

din nr. 16.

I.

Prima gâcitură a fost aceasta:

	1	2	3	4
1	a	a	a	a
2	a	a	d	d
3	m	m	m	m
4	o	o	r	r

Aceste litere așa trebuiesc așezate în figură, că fiecare șir, adică șirele 1, 2, 3, 4, citite din sus în jos și din stânga în dreapta să ne deie următoarele:

Șirul 1. Ce are copilul mai drag?

Șirul 2. Causa sinuciderii multora.

Șirul 3. De ce țin doamnele cont pururea?

Șirul 4. Un oraș lângă Murăș.

*

Deslegarea e următoarea:

	1	2	3	4
1	m	a	m	a
2	a	m	o	r
3	m	o	d	a
4	a	r	a	d

II.

A doua gâcitură a fost:

1) Peste poduri ferecate, trec mii nenumărate și le taie capetele și le schimbă numele.

Gâciți ce e?

2) Au mers la vânat doi tătani și doi fii, au puscat patru iepuri, fiecare a luat câte un iepure, dar al patrulea iepure nu a fost cine să-l iee; cum se poate?

3) Unde suntem, dacă nu suntem nici în casă nici afară?

4) Oamenii de rând fiecare zi ved de acela, împărații mai arare-ori ved de acela, ear' preaputernicul D-zeu nici când nu vede de acela. Ce e aceasta?

Deslegarea:

1. Moara (taie grăunțele și la schimbă numele în făină).

2. Tatăl, fiul și nepotul.

3. Pe prag.

4. Asemenea șieși

Bine le-au deslegat următorii: dra Miți Comșuța, Const. Vica, inv. Teodor Grama, Procopie Stancu, Ilie Sârbu, (I) Aurel Tămășan, N. H. I. V. Ilie Papp, inv. Nic. Suciu, Iancu Petcu, George Burlea, Nic. Popa, Nic. Paștiu, inv. Vas. Stirimin, comerciant, Mih. Ogorean, inv. Traian Popa, Bas. V. Popa Custelenanu, inv. (I) Dimitrie Balintoni, cantor, Vasiliță Murășan, Nic. Adămuș, Dimitrie Chirca, inv. Ioan Crăciun, Gh. Const. Ghișea (America), Nic. G. Stirimin (Basarabia), Gheorge Ardeleanu (II.), Ianaș Petre.

Sortindu-se 3 cărți între deslegători, au câștigat următorii:

»Despre portul românesc« și alte trei piese populare etc. de Maria Drăgan a câștigat-o d-șoara Miți Comșuța din Porumbacul-inf. — »Vine Vlădica«, comedie de Ant. Pop, a câștigat-o dl Ilie Pop, inv. în Haieu, și — »La Crăciun« dramă în 3 acte etc. de Ant. Pop a câștigat-o dl Dimitrie Chirca, inv. pens. în Seliște.

Știri econ., comerc., jurid., industr.

Reportor economie în pretura Sibiiu a fost numit de cătră ministerul ung-reg. de agricultură dl Dr. Ioan Bucur, medic în Reșinari.

300 de frăgari au fost plantați în primăvara aceasta pe străzile frunzei comune românești Săn-Miclăușul român, în comit. Biharului, cu scop de-a introduce cultivarea viermilor de mătăsă, cari au devenit astăzi și în țara noastră un bun izvor de câștig și a căror cultivare nu e împreunată cu spese mari. Ar fi bine ca toate comunele să urmeze exemplul de sus.

Dare de seamă și mulțumită publică.

Din Colun.

(Urmare și fine).

Ioan Toda și Nicolae Braicu, câte 50 cenți, ambii din Vecerd; Moisi Vlad, Ioan Calin și Ioan Nistor, fiecare câte 50 cenți, toți din Ghijasa-inf; Nicolae Milea și Ana N. Milea, fiecare câte 25 cenți, ambii din Vestem; Ioan Ceruca și Ioan Chindu, fiecare câte 10 cenți, ambii din Sibiiu: Ioan Isarie, Nic. Isarie, Nicolae Ursu, Ioan Luca, Ilie G. Fodor, Ioan Nic. Funariu, fiecare câte 50 cenți, Ioan S. Marta 30 cenți, Nic. Androne, Nic. Simion, George I. Timar, Ioan Andreiu, Simion N. Marta, fiecare câte 25 cenți, Ioan Popescu și Ioan Toma Timar, fiecare câte 20 cenți, toți din Pianul-inferior; Mihail Dragomir, Ioan Murășan, Nicolae Grozia, fiecare câte 25 cenți, Simion Dragomir, Simion Suciu și Iosif Pêrvu, fiecare câte 20 cenți, Vasile Stef și Ioan Broscășan, fiecare câte 15 cenți, Nic. Drăgoiu, Ioan Mihălțan, Ioan Steflea și Stefan Dragomir, fiecare câte 10 cenți, toți din Ohaba; Pavel Hoția, 50 cenți, Moisi Popa, Ioan Banciu și Gligor Bărbat, fiecare câte 25 cenți, toți din Zlagna; Teodor Mitrea, 25 cenți, Stefan Mitrea și Stefan Bologa, fiecare câte 15 cenți, toți din Hetur; Gligor Morar, 25 cenți și Nic. Burlea, 10 cenți, ambii din Zoltan; Nicolae Bodogoian, și Anghel Macrean, fiecare câte 25 cenți, ambii din Feleag; Dumitru Ioan, 25 cenți și Mich. Brul (sas) 10 cenți, ambii din Agrișteu; Vasile Coroșiu, 25 cenți și Gherasim Popa, 10 cenți, ambii din Lepindea; George Coldea, 50 cenți și Filimon Bârza, 25 cenți din Gurci; Petru Bogdan din Noul-săsesc; Mihaiu Vălean din Cristian. Nicolae Ganea din Mălingrav, Ioan Mutu din Roșia-săsească, Nicolae Rociu din Bradu, Ioan Pălășan din Cața, Nicole Popa, din Șalcău, Mențiu Drăgiciu din Tău, Vasile Greavu din Topârcea, Alexandru Albu, din Saroșul-săs., Cialy Sim (englez) din Leetonia Ohio, fiecare câte 50 cenți; Vasile Popescu din Straja 30 cenți; Vasile Mihailă din Avrig, Nechit Lălușiu, din Besimbac, Nic. Candit din Ighișdorf, Achim Tatu din Cașolț, Stefan Socaciu din Șicmandru, Michail Cernea din Cucerde,

Ioan Popa din Calvasăr, George Bărdășiu din Blajul-mare; Nicolae Zenora din Sebeșel, Constantin Coman din Berghin, Hai Com (englez) din New-Castle, fiecare câte 25 cenți, Ioan Turcariu din Vingard, 20 cenți; Moise Muntean din Apoloul-inf., David Bucurenciu, din Chirpăr, Toader Popa din Oarda-de-sus, Ignățiu Gligor din Ghirbon și Dorofteiu Suman din S., fiecare câte 10 cenți.

Tuturor acestor binefăcători ai bisericii noastre mă simt plăcut îndemnat a le aduce mulțumită și pe aceasta cale în numele comitetului parochial rugând pe bunul D-zeu, ca dinarul dat pentru sf. biserică să li-l răsplătească Tatăl ceresc însuși și ca păzându-i de tot răul, cu bun spor să-i aducă în deplină sănătate la căminele lor dorite.

Colun, în 1 Maiu 1905.

Ioan Giurea,
paroch gr. or.

CRONICĂ.

Daruri la biserică. Venind dl George Prașca măestru cismar din Sibiiu și soția în comuna noastră Glâmboaca și luând parte la serviciul Dumnezeesc și observând că în biserică lipsesc mai multe odoare, fiind biserică sërmană pe cum și poporul, s'a milostovit și ne-a trimis o icoană (hramul bisericii preapodoma Paraschiva) în preț de 18 cor. O altă femeie cu numele Maria Oproiu din Glâmboaca a donat icoana Maicii Domnului tot în preț de 18 cor. care s'au și sfințit. Deci le exprimăm mulțumita publică și pe calea aceasta. George Albu fost învățător, în numele comitetului parochial.

*

Cunună de bronz. Maiestatea Sa regele Carol din România a însărcinat pe consulul general românesc din Cernăuți, dl C. Cogălniceanu, ca să depue pe mormântul lui Ștefan-cel-Mare din Putna, a celui mai mare erou și domn al Românilor, o cunună de bronz.

*

Alegere de vicespan. Congregația comitatului Făgăraș a ales săptămâna trecută de vice-comite pe Românul Alexandru Bele, fost până acum protonotar la comitat.

*

Numărul locuitorilor Bucureștilor. după datele statistice cele mai nouă, este de 307 mii, în care sumă e cuprinsă și populația nestatornică (flotantă), în număr cam de 10—15 mii. În ultimul an, 1904, s'au născut în București 8167 copii, dintre cari 4.239 de sex bărbătesc, și 3.928 de sex feminin, și au murit 5.611 persoane, dintre care 2.552 de sex masculin, și 3.059 de sex feminin. Popolația capitalei României a crescut dar în anul 1904, prin nașteri, cu 2556 suflete.

*

Oi rătăcite. Din Bonțida ni se scriu următoarele: În comuna Bonțida (comit. Ciojocna) locuitorii sunt oameni pacinici și muncitori. Dar' precum în pădure se găsesc și uscături, așa și în aceasta comună se găsesc și vre-o câți-va oameni răuvoitori poporului. Ori-ce hotărîre adusă de comitetul parochial, fie aceea cât de temeinică și folositoare pentru locuitorii comunei, căci acești vre-o câți-va oameni umblă să dărîme totul. Și pentru ca să îi cunoască și lumea mare pe acești oameni iată îi dau cu numele aici: Dumitru Bărdog, Dumitru Oltean, și Teodor Oltean.

Lăsați drumul pe care ați apucat, întorceți-vă pe calea cea dreaptă, căci numai așa se veți putea feri pe voi și copii voștri. Ascltați cuvântul conducătorilor voștri, ca nu cumva mai târziu să vă ajungă mânia lui D-zeu. Să amintesc una din vitejiile lor. Într-una din zilele trecute se încassa birul preotesc, când într-o seară susnumiții, tocmai pe când era comitetul parochial adunat și ținea sedință în casa parochului, au dat năvală făcând scandal mare, scormonind jumătate satul, amenințând și batjocorind!

Știe tot.

*

Director financiar în Aiud. La direcțiunea financiară din Aiud a fost numit de director nou Róka Lószel, fost până acum vicedirector financiar în Șopron.

*

Cununie D-șoara Silvia Cib (Daia) și dl. Ioan Cărpinișan (Răhău) își vor serba cununia religioasă Duminecă în 29 Maiu v. (11 Iunie) n. a. c. la orele 4 p. m. în biserica gr.-or. din Daia.

*

Earăș un Român mort în America. În orașul Columbus din America a reposat nu de mult, călcat de tramvaiu Danil Fărcaș, de loc din Sebeșul-săseșc, care se afla dus în America de 13—14 luni. Reposatul a lăsat după sine soția și 5 copii mici orfani. La inițiativa consăteanului seu Ioan Lazar, aflător în Cleveland O. mai multe rudeni și buni Români (din Sebeșul-săs. Răhău, Șeica-mică, Daia rom. Cut, Apoldul-mare, Lazu etc.) au colectat o sumă frumoasă pentru văduvă, și orfani, făcând astfel o frumoasă faptă creștinească.

*

Vipere. Din Orșova se scrie, că pe dealurile de pe țărmii Dunării de jos în timpul din urmă s'au sporit foarte tare viperele, cari au mușcat mai mulți oameni, cauzându-le mari dureri.

*

Copii furati. Țigani cortorari fac multe furături și mișelii, cu deosebire în Ungaria. Acum de curând niste corturari au furat în jurul Esztergomului 4 copii. Unul din ei, Schmidt, ucenic de lăcătar, a scăpat cu fuga și mergând la poliția din Esztergom, a spus, că Țigani cortorari, cari l-au răpit și pe el, sunt vre-o 11 inși și merg cu două căruțe pe sate. Poliția a luat măsuri, ca să fie urmăriți.

*

Ce face dragostea. Un student de gimnaziu din Bělgradul-Serbiei Lazar Rașovici, în vârstă de 17 ani a puscat cu un revolver pe fata Vasilia Iovanovici și a voit să se puște și pe sine; dar nu s'a nimerit. Causa a fost, că tinerii au fost îndrăgostiți, dar n'aveau nădejde a se putea căsători.

*

Maghiarizare de nume în 1904. După statistica dată de ministerul ungar de interne, în anul 1904 și-au maghiarizat numele 3173 de oameni, cu 89 mai mulți ca în 1903. Dintre aceștia cei mai mulți sunt Evrei în număr de 802. Greco-orientali și greco-catolici, și-au schimbat numele 44 de inși, Serbi și Ruteni; Români abia 1—2. După orașe cei mai mulți și-au maghiarizat numele în Budapesta, apoi în Arad, Cluj, Pesta-nouă, Oșorheiu etc. unde de fapt se află mulți Jidovi.

*

Esecutarea ucigașului marelui duce Sergius. Marți dimineața a fost spânzurat Kalajew, care a ucis la Moscva cu o bombă de dinamită pe marele duce Sergius, unchiul Țarului. Până la ultimul moment condamnatul a manifestat liniște eroică. Înainte de a fi spânzurat a strigat cu voce tare, că n'a cerut grație și moare bucuros și fericit, pentru-că și-a împlinit bine și cinstit datorința.

*

Așezământul internațional de agricultură, despre care am vorbit în mai multe rânduri și care se întemeiază la inițiativa regelui Italiei, a fost deschis Duminecă în Roma, în fața de față a regelui și reginei. Au mai fost de față nimistri, deputați și senatori și încredințații statelor.

*

Nenorocire. Din comuna Ofcia (jurul Panciovei) ni se scrie, că acolo au căzut trei femei dintr'un frăgar. Una și-a scrintit mâna, alta piciorul și a treia și-a rupt spatele, încât e în doaga morții.

*

Iubileul „Reuniunii române de muzică din Sibiu“. „Reuniunea română de muzică din Sibiu“ continuă cu mult zel studiarea operetei române „Moșul-Ciocărlan“ de Tudor cavaler de Flondor, pe carea o va cânta de multe-ori din incidentul festivităților sale iubibile, cari se încep în ziua Înălțării Domnului

a. c. Opereta promite a oferi cele mai alese plăceri musicale, mai ales, că și numai părți și coruri fragmentare te încântă prin frumseța compoziției lor și prin corectitatea predării. Mai ales solurile Floriceii, Ciobanului etc. cuprind vedite motive populare române, cari pretutindenea farmecă publicul român. Splendoarea întregului se va mări prin frumseța costumelor naționale, în cari vor fi îmbrăcați toți peste 100 persoane, și prin dansurile ce se vor reproduce pe scenă. În scopul rotunjirii și ciselării definitive a instrucțiunii de până acum va sosi în curând la Sibiu autorul operei, dl Tudor cav. de Flondor, care cu multă abnegație și afabilitate își oferă serviciile în scopul bunei reușite a unei producțiuni artistice românești. Asemenea va veni de la Viena și dl cav. de Pantazi, bun pricepător la aranjarea întregului. Dsa va juca rolul lui M. și Ciocărlan. Dorim reușită splendi dă ear' publicul român îl îndemnăm a nu se lipsi de rarele plăceri artistice ale unei operete române originale.

*

Al 70, 71 72 și 73. Ie! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“ a solvit zilele acestea ajutorul statutar după reposații membri Ili: Dopp, fost inginer de comasație, Maria I. Banciu și Ana Bontsch, ambele zilerite și Petru Milea, ziler.

Acestea formează casurile 70, 71 72. și 73. de moarte în sinul numitei Reuniuni de înmormântare.

*

Ucis în duel. În Budapesta a fost ucis în duel, Luni, în 29. Maiu c. contele Stefan Keglevich, de către deputatul Hencz.

Causă la duel a fost o vătămare împrumutată în dietă. Aname contele Keglevich care a fost deputat guvernamental a ris bajoritor, când mai mulți deputați au gratulat unui vorbitor disident.

— Ce rizi? a întrebat atunci deputatul popular Hencz.

— Măgarule — i-a răspuns Keglevich. — Vită încălțată — a strigat Hencz. Din aceasta s'a născut duelul cu sabia și Keglevich a fost străpuns așa de rău, încât a murit în câteva minute. Keglevich a fost om de 65 ani, Hencz însă e tiner.

*

Damele știu mai bine, cât de importantă este o față drăguță, proaspătă, ce putere, ce comoară este aceasta, de ce preferință este împărtășită o damă frumoasă. A fi frumoasă însă e mare problemă, nu e destul dacă cineva e drăguț, posedă formă sveltă a corpului, un exterior plăcut și grație plăcută, cel mai important lucru este curățenia teintului, care nu e pătat cu pistrii, obrații trebuie să fie netezi și proaspeți. DAMELOR nu le sânt necunoscute aceste reguli de frumsețe, de aceea se și îngrijesc cu mare zel pentru cultivarea teintului și sânt gata a jertii din toată inima pentru ajungerea și ridicarea acesteia. Astăzi nu mai e secret, că laptele de crastaveți a lui Balassa, veritabil englez, este singurul mijloc de frumsețe esistenț, care după ce-l folosim de 2—3 ori deja depărtează bubele, pistrii, bubițele, pețele de ficat, netezește sbărciturile și crețele, schimbă teintul în alb, proaspăt și frumos. Se poate căpăta în farmacii per 2 cor. o sticlă. Expediție cu poșta dela farmacia C. Balassa, Budapesta — Erzsébetfalva. Depou principal în Sibiu: farmacia lui I. C. Molnar.

32 2—3

*

Este stabilit prin analize și observații de-ale autorităților medicale, că apa amară Franz Iof aprobată de mult, în urma compoziției sale fericite, este un mijloc purgativ salinic, plăcut de luat, de efect durabil. Să capătă pretotindenea.

Producțiuni și petreceri.

În Sibiu.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ aranjează o convenire socială împreună cu cântări, declamațiuni, postă humoristică și joc, Sâmbătă, la 3 Iunie st. n. 1905 în „Unicum“. Corurile se dirigează de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicație de pe lângă semi-

narul „Andrean“. O parte a evantualului venit curat este destinată fondului pentru „Masa învățăcelor meseriași rom“. Victor Tordășanu, president; Stefan Duca, notar.

Program. „Tu mândruță“, cor mixt de I. Crișan. — „Visul“, de L. Gozlan. solo, cântat de d-șoara Eugenia Roman. — „Taci bărbate“, cor mixt de I. Vidu, cu solo de sopran (d-șoara A. Ciontea) și tenor (dl I. Stanciu). — „La oglindă“ poezie de G. Coșbuc. declamată de d-șoara Constanța Buzdughină. — „Cântec de primăvară“, cor mixt de C. G. Porumbescu. — „Sboar“ al nopții negru flutur, de A. Bena, solo cântec de dl Ioan Stanciu. — „Cucule peană galbină“, cor de bărbăți pentru 3 voci, de T. Popoviciu. — „Insurătilă“, monolog de I. Vulcan, predat de dl Laurențiu Boldor. — „Măi badiță“, cor mixt de I. Crișan. După producție urmează joc.

În Rășinar.

Inteligența română din Rășinar dă cu concursul corului cursului al II-lea teologic din șeminarul „Andreian“ Duminecă în 22 Maiu (4 Iunie) 1905 un concert. (în pavilionul N. Vidrighin), Venitul curat e destinat spre scopuri filantropice.

Programul: H. Kirchner: „Măestri și plugari“. — I. Vidu: „Răsunet dela Crișana“. — T. Popoviciu: a) „Cucule peană galbină“. b) Toarce leleo... — I. Vidu: „Din șezătoare“. — I. Costescu: „Bubue tunul“. — T. Lugoian: „Dorul“. — G. Dima: „Fântână cu trei izvoare“. — T. Popoviciu: „Dorul înstrăinătului“. — C. Chiriac: „Morarul“. — G. Dima: „Vivandiera“. — După concert urmează dans.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRATIEI.

Ab. nr. 41. în F. S. Cu greu vei câștiga, numai dacă ai putea dovedi că contractul a fost fictiv. Altcum cercă totuși la un avocat; îți recomandăm pe dl. Dr. Valer Moldovanin Turda.

Nic. S. în C. D. ta ai făcut poezia trimișă în April sau ai scris-o de undeva? N'ar fi mai bine să aduni poezii populare din gura poporului?

N. P. în. Mulțumite de informații,

Proprietar, editor și redactor responsabil

Silvestru Moldovan

Tiparul „Tipografiei“ Iosif Marschall.



Fala fetei economice
e a avea o cafea bună.

Cafeaua
Kneipp de maltă a lui „Kathreiner“

nar trebui să lipsească,
dela pregătirea cafelei zil-
nice, din nici o bucatărie.

o o o

Să se ceară numai în pa-
chete originale cu numele
„KATHREINER“.

2 20—20

Apa minerală amară

Francisc Iosif

Representanță proprie de ape minerale amare.
V. secț. de med. a Casei generale de bolnavi în Viena



Cele mai frumoase, mai curate și mai elegante

lumini pentru biserici,

cu prețurile cele mai ieftine, din

ceară și stearin,

în mărime după plac, cum și

săpun de economie casnică

în rude mari, uscat bine, mai departe lumini pentru casă, vinețea, soda, leșie etc. se pot cumpăra mai bine în noul deposit de săpun și lumini al lui

Rudolf Henter

Sibiu 122 1—2

Str. Faurului (Schmidtgasse) Nr. 7.



ATENȚIUNE!

50.000 părechi de ghețe.

4 părechi de ghețe numai cu fl. 2.80

din cauza de cumpărare a unei mari cantități în articlii de ghețe, cât timp ține proviziunea, se vor vinde pe preț de nimica. 1 păreche de ghețe pentru domni și 1 pentru dame, de piele brună sau neagră, cu șinoare, l. calitate, galoșăți, cu talpă bătută tare cu cuie, mai departe 1 păreche de ghețe de modă pentru domni și una pentru dame, cu pasepoil, foaret elegante, fasonul cel mai nou, tare, căptușiți cu materie caldă, provăzuți pentru iarnă, foarte dragă-lăși și ușori. Mărima după centimetri. Toate 4 părechile costă numai fl. 2.80. Expedarea se face trimițând banii înainte sau cu rambursă prin

Esportul de ghețe S. URBACH

Cracovia Nr. 286. 5 1—1

Schimbul se primește, și banii se retrimite fără amănare astfel că riscul e cu totul eschis.



Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol, hidroterapie rațională, cură de zăr și lapte.

DORNA

în Carpații Bucovinei,

stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței-aurie

Palate monumentale de cură, apaducte din izvoare alpine, canalizație, lumină electrică, cale pentru biciclete, concertele ale muzicii militare dela regimentul din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsura, călare și pe plute.

Succese splendide la boale de nervi, boale femeiești și cele de inimă, în anemie, arterioscleroză și exodate. Prospekte gratis. Informațiuni medicale se pot lua la medicul stabilimentului de băi cons. imp. Dr. Arthur Loebel. 105 5—10



!Cele din urmă novități engleze!

Giletce de paie de Panama

cu broderii de mână.

Foarte ușoare de purtat pentru miezul verii. 9 22—52

Deposit exclusiv

la

Ludovic Ferencz

în atelierul de croitorie, strada Cisnădeli 12
sunt espuse la privire.



PREȚURI FIXE.

Deschidere de prăvălie.

Subscrișul am onoare a face cunoscut p. t. public, că cu 20 Maiu am deschis pe piața din Seliște în casa proprie o

Prăvălie de ferării.

Fiind bine aranjat în toate articolele de branza aceasta, precum: Vase de bucătărie, unelte casnice, unelte pentru măsurări etc. precum și tot felul de părți constitutive pentru zidiri: cuie de drot, ferării de uși și ferestri, trestie de stucatură, cement etc. mă aflu în plăcuta poziție de a sta totdeauna față cu concurența.

Asigurând onor. public pentru prețuri solide și ieftine și rugându-mă pentru binevoitorul sprigin semnez

Seliște, în Maiu 1905.

cu distinsă stimă

114 3—3

Ioan D. Bârsan.

Tot aci se primesc 1—2 băleți din casă bună ca învățăceli.

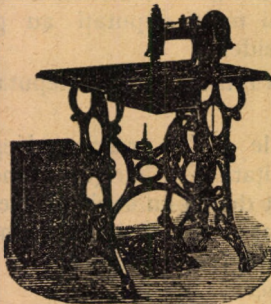
PREȚURI FIXE.

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu. Piața-mare nr. 19.



Recomandă depositul meu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 6 11—26

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.

Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștință, că am deschis în

ARAD, str. lemnului (fa utcza) Nr. 1

o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comercial

Vulcu I. Maxim.

Disponând de mijloace îndestulătoare și spriginit pe experiențele mele estinse făcute în Austro-Ungaria, Germania și America, mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onor. public cu tot felul de mașini agronomice din material de prima clasă pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

În special fabric diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmatore de cucuruz, de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Seitană), prese de vin, pompe, precum și alți articoli de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagere și țiglarii mici și mari, după cele mai moderne și practice sisteme recunoscute în branșele mașinărilor susnumite. 121 1—4

Procur mijlocind prețurile cele mai avantajoase mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrol, spirt sau gas, garantând totdeodată, atât de construcțiunea mașinilor, cât și de materialul cel mai bun.

Efectuesc totdeodată lucruri de lăcătușerie și tot soiul de reparaturi de mașini cu prețuri foarte moderate, pe lângă un serviciu cinstit și prompt.

În atențiune binevoitoare!

Fiecare artist și specialist are ocazie de a putea alege un bun



Clavir, _____
Mignon, _____
Pianino, _____
Harmonium, _____

În salonul de clavire al lui **F. A. Kauffmann** și se recomandă cu căldură clavierele sau mecanice de repetiție cu deosebire acelor pianști, cari știu prețul modul de joc foarte neted, ușor, favorabil în măsură mare pentru baterea și tehnica jucătorului.

Mechanica de repetiție este indispensabilă nu numai pentru ori-ce sală mai mare de concert, ci s'a dovedit și ca foarte durabilă și cu deosebire foarte rezistentă și contra influențelor externe, »praf« etc.

În salonul de clavire al lui **F. A. KAUFFMANN**, Piața-mare nr. 14. (în vechiul edificiu al comandei de corp), intrarea în Armbrustergasse.

Sunt în teată vremea în deposit claviere folosite, trase de nou cu piele, și se iau reparaturi de specialitate de ori-ce soi în esecția cea mai solidă.

13 11—26

Tot acolo

»representanța exclusivă« pentru Transilvania a firmei: **F. Robert Reinhold**, proprietarul mai multor distincții înalte și membru al comitetului școlii societății fabricanților de clavire din Viena.

Victor Dahinten,

negustorie de fer

— în Alba-Iulia, lângă Fântână. —



Recomand marele meu deposit în pușculițe (sprizuri) de peronospora de cele mai bune, și pe așteptare (accept), cum și toate soiurile de articli de fer și oțel, fere de plug, osii, cuptoare, șparherduri, cule, șiroafe, pente de fer, trestie de stocatură, vase de culină, revolvere, patroane, coase, sape, lopeti, articlii de gumi, etc. toate de calitate cea mai bună și cu prețurile oele mai ieftine.

101 4—10

Cu distinsă stimă

Victor Dahinten.

În atențiune binevoitoare!

Din incidentul sezonului iminent de bere ne permitem prin aceasta a face cunoscut, că prin angajarea unui nou măiestru berar, care s'a dovedit de specialist dester în cele mai mari fabrici de bere ale monarhiei noastre, cum și prin diferite îmbunătățiri mașinale, suntem în plăcută poziție, a pune în vânzare beri îndeosebi bune, cari pe baza cercetărilor specialiste, fără esagerare se pot cualifica de foarte potrivite, gustuoase, durabile și fiind egale cu cele mai renumite beri.

Putem deci a spera, că cu noule noastre beri, a căror măsurare am început-o tocmai acum, vom nimeri plăcerea și celor mai resfățați beutori de bere.

Aducând în special în amintirea p. t. public

— Berea noastră de Martie deschisă (à la Pilsner) —

eum și

„Berea Bock-Salvator“

Introdusă deja cu succes, ne permitem totodată a atrage atențiunea și asupra noiei

Bere dublă de Martie, de grad înalt,

pe care o recomandăm tuturor reconvalescenților, persoanelor anemice, ca beaură per eminențiam dătătoare de putere și nutritivă.

Cu distinsă stimă

70 8—8

Erezii lui Ioan Habermann.

Pentru bolnavii de plumăni, grumazi, astmatici și bolnavii de gâtlee!

Cine vrea să scape odată pentru totdeauna de boala de plumăni sau gâtlee, fie cât de cerbicoasă, cine vrea să se mântuie de astma, fie cât se învechită și apară chiar incurabilă, acela se adresează la **A. Wolffsky** în Berlin N., strada Weissenburger Nr. 79. 64 10—10

Mii de mulțumite ofer garanță pentru marea putere de vindecare a curei sale. Broșură gratis.

Bolnavilor

de lupus și de muschiu de piele le împărtășesc deslușiri gratuite, cum am aflat eu vindecarea mea.

91 7—19

Marlenne Mlohl,

Viena, V., Pilgramgasse 6.

Informații rog numai în limba germană.

Eu

pentru îngrijirea pielii, special în pentru a alunga pistruii și avea o culoare delicată a feței, nu cunosc un săpun medicinal mai bun și mai cu efect, decât cunoscutul

săpun din lapte de crin

al lui Bergmann

(Marca: doi băieși)

48 13—25

de

Bergmann & Co., Teschen a/E.

Se află de vânzare, bucata à 80 fl. în Sibiu la:

Farmacia „la Ursu“, Piața-mare.

I. B. Misselbacher sen.

Gust. Meltzer, strada Cisnădiei și strada Gușteritei 25.

Prima fabrică transilvană de stearin, str. Cisnădiei.

In Sighișoara: farmacia W. Lingner.

Giuvaergiu și graveur

A. MORAWETZ

Strada Cisnădiei 14. SIBIU Strada Cisnădiei 14.

Numai în stilul cel mai nou.

Deposit de giuvaere, aur, argint și argint de China.

== Cea mai renumită negustorie de aurării. ==

Atelier propriu pentru lucrări nouă și reparaturi. 76 6—

== Serviciu real. Garanță conștientioasă. ==

În vicleața asta niol odată

nu se va da acest prilej

500 bucăți 1 fl. 95 cr.

Un orologiu aurit, punctual cu garanță pe 3 ani, împreună cu un lanț potrivit; 1 cravată domnească, 5 batiste fine, 1 inel admirabil cu imit. de piatră scumpă, 1 pungă de bani din piele, 1 oglindă de toaletă pentru buzunar, 1 păr. de nasturi pentru manjete, 3 nasturi pentru piept cu încheietoare de aur-doublé 3%, 1 garn. de recuise pentru scris, 1 album frumos cu 36 tablouri foarte frumoase, 1 ac de cravată parisian (noutate), 1 păr. cercei cu briliant de simili, 5 obiecte glumețe pentru tineri și bătrâni, 20 buc. obiecte de scris foarte folositoare și încă 408 buc. diferite obiecte de casă. Toate acestea împreună cu orologiu, care singur ajunge prețul costă numai 1 fl. 95 cr. — Expedarea se face cu rambursă, ori după primirea banilor dela magazinul principal din Viena:

P. LUST, Krakau nr. 239.

NB. Dacă nu corăspunde marfa: banii se înapoiază. 16 1—1

„PECUNIA“

Întreprindere de credit

în Sibiiu (Nagyszeben), strada Poplăcii 27.

Ore de birou 8—1.

ÎMPRUMUTURI cu

! 4% și 4¹/₂% !

Pentru una coroană în mărci postale trimitem prospect, informațiuni și servim cu sfat la ori-ce afacere de împrumut.

78 10—

!! Nu luați împrumuturi fără sfatul nostru !!

Nr. 3255—904.

119 1—3

Edict de licitație.

În părțile de pădure numite »Jungenwald«, aparținătoare comunei Vurpër (Burgberg), comitatul Sibiiu (Szebenmegye) se vor vinde prin licitațiune publică, în 28 Iunie a. e. la 10 ore a. m. în cancelaria comunală din Vurpër 7314 metri cubici de lemn de stejar pentru folosință și 7929 metri cubici lemne de foc. (Teritorul de tăiat 132.9 jugere cat. 6580 bucăți stejari nenumărați).

Prețul strigării 86120 cor.

Vadiul 8612 cor.

Oferte în scris, sigilate, timbrate conform prescrișelor și provăzute cu vadiul de mai sus, se primesc de subscrisul până la începerea licitațiunii verbale.

Oferte ulterioare nu se iau în considerare.

Condițiile mai în detail se pot vedea la subscrisul oficiu, cum și în cancelaria oficiului reg. ung. forestier în Nagyszeben în orele oficiale.

Nocrich, în 23 Maiu 1905.

Prim-pretorul cercual:

Haner.

De vânzare.

Mașine de scărmanat lână în urma casului de moarte sunt de vândut cu prețurile cele mai ieftine la

118 2—3

véd. Sigmund Freiler

Orlat (Szebenmegye).

Doi învățacei

se primesc în Franzelăria dlui Petru Moga, strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 1. 111 3—3

Vânzare de stejari.

Comunitatea bisericească ev. aug. din Vurpër (Burgberg) vinde în licitație publică din pădurea bisericească a sa pe o întindere de teritor de 143 de jugere catastrale, numărate și numerisate 2569 de bucăți de stejari (de stare bătrână). Prețuirea oficiului forestier a constat 3186.4 m² lemn de lucru și 5585.2 m² lemne de foc.

Prețul de strigare este 50050-70 cor.

Vadiul 5005 07 cor.

Licitația publică se ține în 28 Iunie n. (15 Iunie v.) a. m. la 10 ore în cancelaria comunală din Vurpër. Oferte în scris, cărora trebuie să alăture vadiul, se primesc înainte de licitația verbală. Oferte ulterioare nu se consideră.

Condițiile de licitație se pot vedea mai de aproape la oficiul forestier ung. de stat în Sibiiu și la subscrisul presbyteriu.

Vurpër, 15 Maiu 1905.

120 1—1

Presbyteriul ev. aug.

Pentru tipar responsabil Ioșif Marschal.

Băile de cură Vâlcele (Előpatak)

au efect deosebit contra boalelor de stomach, nervi, udului și mitrei, a boalelor de ficat și răunchi, podagră și reumatism, constipații, cum și contra tuturor acelor boale, cari se desvoaltă din nervositate. Cura de beut a apei foarte renumite de Előpatak, ce e a se face după îndrumare medicală, împreună cu mijloacele de cură auxiliare corespunzătoare și aflătoare aici (băi calde și reci, hidroterapie, masage, gimnastică svediană, mod de traiu dietetic) dovedesc un rezultat extraordinar de favorabil. Sesonul de băi: din 15 Maiu — 15 Sept. Stațiunea căii ferate: Feldioara—Sepsi-Szt.-György, cu circulație stabilă și ieftină de trăsuri. Locuință, provădere ieftină și elegantă. În decursul sesonului anterior și posterior (15 Maiu — 15 Iunie și 20 Aug. — 15 Sept.) este a se plăti jumătate din taxa de cură și musică, locuință cu 50% scăzământ, provădere cu mult mai ieftină. Apa minerală de Előpatak, care între apele acre de conținut feruginoase-alcaloide are primul rang, se poate folosi și ca medicament de casă și se bucură de mare plăcere atât pură, cât și amestecată cu vin, ca o beutură răcoritoare, plăcută. În țară și străinătate se consumă anual preste un milion de sticle. Locul de eşcadare: Előpatak, dar se poate procura din prăvăliile mai mari în cele mai multe orașe. Cu prospect la dorință servește gratis

116 2—4

Direcțiunea.

Cunoscuta hârtie de cigarette egipteană universală



AIDA



(Vergé-Combustible)

Deposit pentru Sibiiu la Domnul:

CAROL ALBRECHT.

7 30—52

Strada Oenei.

Institut de credit funciar din Sibiiu.

Strada Pintenului nr. 2.

Imprumuturi hipotecare pe anuități.

Scrisuri funciare, sentite de dări.

ce se pot lombarda la banca austro-ungară, se pot depune la toate tribunalele ungare de stat drept cautiune și vadiu și ca cautiuni de căsătorii militare.

Depuneri spre fructificare.

Dajdia la interesele dela depuneri o plătește institutul.

Escomptare de cambii.

Avansuri pe efecte publice.

Credite de cont-curent contra întabulări și altă garanță.

Esecutarea

de fiecare afaceri de bancă și de zarafe prin

Cassa de schimb

Sub condițiuni culante, mai cu seamă:

cumpărarea și vânzarea de efecte publice monete străine,

răscumpărarea cupoanelor și efectelor sortate,

încasarea de cambii, checuri și asemnări,

predarea de asemnări și bilete de credit pentru străinătate,

îngrijirea de coale de cupoane.

luarea efectelor în deposit spre păstrare,

închirierea de resorturi de casse de fer

(safe deposits), sigure contra incendiului și a spargerii, etc. 1 21—52

Informațiuni amenunțite se dau cu bunăvoință și fără spese.

Carnea de imprimat E. T. Gleitsmann, Dresda—Budapesta.